

1. *Wat is een Buurtinformatienetwerk (BIN)?*

1.1. *Wettelijk kader*

Een BIN moet voldoen aan wettelijke bepalingen die in een ministeriële omzendbrief zijn vastgelegd van 8 april 2019. Deze omzendbrief beschrijft de algemene werking van een buurtinformatienetwerk.

Een BIN is de officiële afkorting voor ‘buurtinformatienetwerk’ en mag enkel gebruikt worden als het BIN over een charter beschikt dat goedgekeurd werd door de FOD Binnenlandse Zaken.

1.2. *Wat is een BIN?*

Een buurtinformatienetwerk (BIN) is een vorm van buurtpreventie om de betrokkenheid van de bevolking, handelaars, lokale organisaties, ... bij de criminaliteitsbestrijding en -voorkoming te verhogen. De participatie van burgers levert een meerwaarde op om onveiligheid in een buurt aan te pakken.

Het is een gestructureerde samenwerking die een informatie-uitwisseling in een verwittigingssysteem vastlegt. De samenwerking houdt in dat BIN-leden aan de lokale politie informatie geven over verdachte personen of handelingen die werden vastgesteld in de buurt waar de leden wonen. De lokale politie evalueert deze inlichtingen en brengt indien nodig de BIN-leden op de hoogte.

1.3. *Doelstellingen*

Een BIN heeft als doel:

- Het veiligheidsgevoel te verhogen;
- De sociale cohesie te verhogen;
- Het bewustzijn van het belang van criminaliteitspreventie te verhogen;
- Criminaliteit te voorkomen en informatie door te geven over brandpreventie en de preventie van CO-intoxicatie;
- Een samenwerking tussen burger en politie te bewerkstelligen op vlak van informatie-uitwisseling.
- Een preventief middel te vormen om ervoor te zorgen dat bewoners zeer aandachtig kunnen blijven inzake de veiligheid van de straten en de woningen in hun nabijheid.

Wat is een BIN niet!

Burgers treden niet op in naam van de politie, burgers stellen geen enkele politiedaad, doen geen patrouilles. Een BIN is geen burgerwacht. Sowieso moet de coördinator altijd eerst de aangeduide inspecteur van de politie contacteren, waarna alleen de inspecteur een concrete actie kan ondernemen.

1.4. Voordelen

Een BIN is een middel om de burgers te betrekken bij het lokale veiligheidsbeleid. Via deze samenwerking tussen buurtbewoners, handelaars en de lokale politie wordt van BIN-leden waakzaamheid en alertheid verwacht. Zo nemen burgers, maar ook lokale ondernemers zoals winkeliers, juweliers, ... een verantwoordelijkheid voor de veiligheid op zich en worden zij aangemoedigd om verdachte handelingen en personen sneller te melden aan de lokale politie.

Het heeft ook een sociale dimensie: er heerst een solidariteit door elkaar te ondersteunen bij het nemen van preventiemaatregelen. Buren voelen zich goed met het 'extra oog' van de buurman of buurvrouw, men beschouwt dit als 'goed' burgerschap en het bevordert een goede burgerzin en sociaal engagement en werkt gemeenschapsvormend. Communicatie staat hierbij centraal.

1.5. Kostprijs

Iedereen moet aan een BIN kunnen deelnemen, ongeacht zijn/haar sociale of financiële situatie. Het is echter mogelijk dat een efficiënt communicatiemiddel (bijvoorbeeld een SMS) een kleine financiële bijdrage vergt van de BIN-leden. Die bijdrage mag echter enkel dienen om de gemaakte onkosten te dekken en moet beperkt blijven.

NB: in Sint-Agatha-Berchem wordt op een totale vrijwillige manier gewerkt, zonder onkosten. Men maakt er meer bepaald gebruik van WhatsApp-groepen.

Tijdens de informatievergadering(en) is het belangrijk om ook dit aspect te belichten zodat alle BIN-leden een duidelijk beeld krijgen van de financiële en menselijke inspanningen die nodig zijn om een BIN goed te laten functioneren. Lokale besturen kunnen beslissen de kostprijs van deelname (deels) zelf te dragen.

2. Een BIN oprichten¹

Een BIN oprichten verloopt volgens een aantal vaste stappen en met een aantal vaste partners. Er moet onder de burgers een draagvlak aanwezig zijn vóór men kan overgaan tot de creatie van een BIN.

2.1. De actoren

De actoren zijn de burgers en/of zelfstandige ondernemers uit een bepaalde buurt, een coördinator, de lokale politie en de gemeente. *NB: in Sint-Agatha-Berchem is het een vaste inspecteur van de politie, en eventueel een vervanger, die met een specifieke BIN bezig is.*

De coördinator is een bewoner van de buurt waarbinnen het BIN wordt opgestart. Hij heeft de rol van informatieverstrekker en aanspreekpunt binnen het project. Deze kan eventueel bijgestaan worden door een stuurgroep van vrijwilligers om de duurzaamheid van het project te garanderen.

De coördinator en de lokale politie volgen samen het partnerschap op, controleren de werking en organisatie van het BIN en rapporteren aan de overheid.

¹ Online bron: <https://www.besafe.be/nl/veiligheidstemas/buurtinformatienetwerk>

2.2. *Wie neemt het initiatief?*

In de omzendbrief van 2019 moedigt de minister van Binnenlandse Zaken alle burgemeesters aan om in hun stad of gemeente het opstarten van een BIN in verschillende wijken of stadsgedeeltes aan te sporen. De burgemeester, de burger, de lokale politie, de brandweer of een lokale vereniging of een beroepsvereniging kunnen de aanzet geven tot de opstart van een BIN of een buurtinformatienetwerk voor zelfstandige ondernemers, handelaars en KMO's (BIN-Z).

De lokale overheden vormen, volgens de minister-president van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, de eerste lijn om dergelijke lokale preventiepartnerschappen te bevorderen en aan te moedigen.²

2.3. *Stap 1: Idee en voorbereiding*

Het oprichten van een buurtinformatienetwerk gaat altijd vooraf in overleg met de lokale politie en de lokale overheid.

- Het idee kan ontstaan vanuit lokale overheid of lokale politie.
- Het idee kan ontstaan bij één of meerdere bewoners, zelfstandige ondernemers, lokale verenigingen, ...

Er moet wel voldoende draagvlak zijn bij alle betrokkenen en de werking van een BIN moet duidelijk zijn.

Vóór de oprichting van een BIN is er steeds een overleg met de lokale overheid en politie en wordt er nagegaan welke de beweegredenen zijn, welke verwachtingen de betrokken partijen hebben en welke doelstellingen geformuleerd zijn. Nadat de vorige stappen ondernomen zijn, wordt de volledige buurt geïnformeerd en de ondersteuning van het project nagegaan.

2.4. *Stap 2: Informatie verspreiden*

Het is belangrijk dat de politie aan alle potentiële leden van het BIN een grondige uiteenzetting geeft over de doelstellingen en de werking.

Het verspreiden van informatie naar burgers in het netwerk gebeurt tijdens een infoavond:

- Voorstelling van het concept BIN en de wettelijke regels;
- Voorstelling van de verschillende partners;
- Bespreking van en goedkeuring van het BIN en de doelstellingen;
- Voorstelling en bespreking van het communicatieplan en de bijhorende kosten;
- Vraag om betrokkenheid en vrijwilligheid bij de leden van de buurt;
- Afspraken betreffende de verdere invulling van het BIN, de organisatie en de evaluatie.

2.5. *Stap 3: Communicatieplan uitwerken*

Er wordt een lokaal charter of een overeenkomst opgesteld waarin de nodige afspraken en taken van de partners op papier worden gezet. Dit charter wordt door alle betrokken partners samen opgesteld, waarbij een stuurgroep het initiatief kan nemen. Er dient ook een exemplaar te worden overgemaakt

² I.V. COM (2018-2019) Nr. 19 13-11-2018 C.R.I. COM (2018-2019) N° 19 COMMISSIE BINNENLANDSE ZAKEN

aan de AD Veiligheids- en Preventiebeleid, die in naam van de minister van Binnenlandse Zaken dit initiatief opvolgt.

Het snel en doeltreffend uitwisselen van informatie tussen alle betrokkenen vraagt immers een goede organisatie. Dit wordt best omschreven in een communicatieplan. Via een vast systeem, uitgewerkt in dit communicatieplan, kunnen de lokale politie, handelaars en buurtbewoners op een gestructureerde manier informatie uitwisselen (bijvoorbeeld door sms, e-mail, brief, ...). Er worden ook preventieve tips en nuttige informatie, afgestemd op de specifieke noden en behoeften verspreid.

2.6. Stap 4: Het buurtinformatienetwerk gaat van start

Vanaf nu kan het BIN van start gaan en het communicatieplan wordt toegepast. De politie kan, via de coördinator, preventieve boodschappen naar de BIN-leden versturen. De opstart van het BIN kan bekend gemaakt worden via gemeentelijke infobladen of lokale pers. Op die manier zijn de inwoners van de gemeente op de hoogte en kunnen geïnteresseerden ook aansluiten.

2.7. Evaluatie

Een periodieke evaluatie van de eigen interne werking van het BIN is verplicht. Daarnaast zullen ook periodieke evaluaties plaatsvinden door de FOD Binnenlandse Zaken.

Een voortdurende evaluatie is een voorwaarde om het BIN verder te laten evolueren en te laten uitgroeien tot een sterke organisatie. Alle betrokken partners zullen zorgen voor een informatie-uitwisseling, waarbij de eigenheid van elke partner gerespecteerd wordt.